

Štrachová, Zuzana: Helvetismen im Großen akademischen Wörterbuch Deutsch-Tschechisch. Ústav germánských studií FF UK Praha, 2012, 49 stran

Posudek bakalářské práce

Bakalářská práce Z. Štrachové se věnuje jednomu ze současných relevantních lexikografických témat, která reflektují diskuse o pluricentrické povaze němčiny. Samostatnému empirickému průzkumu autorky, který představuje těžiště práce, předchází shrnutí celkem vhodně vybraných pozic objevujících se v diskursu o pluricentrismu a postavení švýcarské němčiny. Výklady o jazykové situaci ve Švýcarsku se sice jako rámec tohoto tématu nabízejí, ale vazba na empirický výzkum samotných helvetismů (součást názvu práce) je v tomto ohledu dosti volná. Tomuto rozmělnění koherence se možná dalo předejít formulováním jasnějších výzkumných otázek, které by byly propojeny s empirickou částí práce a na něž by pak čtenář našel v závěru odpovědi. Tím by se bylo dalo dosáhnout větší sevřenosti práce.

Výstavba práce je – odhlédnuto od předchozí poznámky – ovšem jinak přehledná, proto se v následujících odstavcích nebudu zabývat shrnováním obsahu, ale zaměřím se na několik bodů, o nichž by měla být vedena diskuse při obhajobě.

Autorka odkazuje mj. na výzkum Joachima Scharloth (2006) a na str. 16 o něm vypovídá jako o výzkumu dotazníkovém. Nejednalo se o výzkum založený na poněkud jiné metodologii sběru dat? Není tím pádem nutné přikládat mu jiný význam? A jaké základní poselství tento Scharlothův výzkum ve vztahu ke švýcarské němčině jakožto *Vollzentrum* a pluricentrismu němčiny přináší?

Určitého posunu se autorka dopouští i v pasáži 3.1.2 nadepsané jako „Postoje vůči mluvenému standardu“. V zásadě však shrnuje a komentuje především postoje Švýcarů vůči mluvčím, kteří přicházejí ze SRN, nikoli vůči standardu. Z metodologického hlediska a formulačně by bylo potřeba tento rozdíl uhlídat nebo na problém tohoto druhu předem upozornit. V tomto kontextu mohl být také okomentován příliv Němců na švýcarský pracovní trh a rozporuplnost v postojích Švýcarů i v této otázce – (vzdělání) Němci sice pracovní místa zabírají, ale odvádějí kvalitní práci (byť za poněkud nižší mzdy), proto se Švýcarům vyplácejí apod. Tato situace pak logicky generuje poptávku po alespoň nějakých znalostech švýcarské němčiny u Němců samotných.

Problém kategorizace pak představuje samostatnou metodologickou výzvu, s níž se nejen lexikografie potýká. Expertní hlediska pro rozhodnutí o zařazení nějakého výrazu či konstrukce např. do množiny helvetismů jsou přitom jen jednou z možností. Jak by se dalo při rozhodování těchto problémů optimálně/ideálně postupovat?

Z jazykového hlediska je předložená práce napsána dobrou němčinou a v zásadě pečlivě. Na pár překlepů či chyb ale čtenář přece jen narazí – např. na str. 9 „keine sprachliche Probleme“, na str. 10 nahoře v prvním řádku „in Tessin“, na str. 11 „In einem weiteren sich mit der Schweiz befassendem Titel“, na str. 22 nahoře „wird man den Ausdruck Keib verwiesen“, na str. 24 „Deklinabilia werden gemäß derer Bedeutung weiter kategorisiert“ (výčet není úplný).

Předložená bakalářská práce však nepochybně prokazuje autorčiny lingvistické kompetence ve smyslu orientace v odborné literatuře, shromáždění a utřídění dat a jejich zpracování. Práci doporučuji k obhajobě a jako hodnocení navrhuji „výborně“ nebo „velmi dobře“ v závislosti na průběhu obhajoby samotné.

V Praze dne 17. června 2012

Vít Dovalil, Ph.D.